

Ali Bin Abbas

— Şakir Albayrak · 26 Mayıs 2012

Hipokrat ve Ali Bin Abbas(?-994)

Elbette Hipokrat'ın varlığı ve büyüklüğü inkâr edilmemeli. Ancak bazı hakikatler de gizlenmemelidir. Tıbbın babası olarak bilinen Hipokrat M. Ö. yaşamış bir Yunan bilginidir. İnsanlığın sağlığı ile son derece ilgilenmiştir. Buluşlar sahibidir. Buluşlarından insanlık faydalanmıştır. Bunları yok saymak bilimsel düşüncesini inkâr anlamı taşır.

Öteden beri hep aklımı kurcalayan bir Hipokrat yemini vardır. Ben hep bunu Müslüman mahallesinde salyangoz satmak gibi algılamış ve de yadırgamışım. Neyse ki dr. dostlarımız arasında sohbetlere bile konu olmayan bu yeminin ne olduğunu hep merak eder dururdum. Sonunda merakım bilgime yenik düştü: Hipokrat yeminini buldum:

" Hekim Apollon Aesculapions, Hygia Panacea Tanrı adına. Ant içerim, onları tanık ve şahit tutarım ki, bu andımı ve verdiğim sözü gücüm kuvvetim yettiği kadar yerine getireceğim. Bu sanatta hocamı, babam gibi tanıyacağım, rızkımı onunla paylaşacağım. Paraya ihtiyacı olursa kesemi onunla bölüşeceğim. Öğrenmek istedikleri takdirde onun çocuklarına bu sanatı bir ücret veya senet almaksızın öğreteceğim. Reçetelerin örneklerini, ağızdan bilgileri şifahi bilgileri ve başka dersleri evlatlarıma, hocamın çocuklarına ve hekim andı içenlere öğreteceğim. Bunlardan başka bir kimseye öğretmeyeceğim. Gücüm yettiği kadar tedavimi hiçbir vakit kötülük için değil yardım için kullanacağım. Benden zehir isteyene onu vermeyeceğim gibi, böyle bir hareket tarzını bile tavsiye etmeyeceğim. Bunun gibi bir gebe kadına çocuk düşürmesi için ilaç vermeyeceğim. Fakat hayatımı, sanatımı tertemiz bir şekilde kullanacağım. Bıçağımı mesanesinde taş olan mustariplerde bile kullanmayacağım. Bunun için yerimi ehline terk edeceğim. Hangi eve girersem gireyim, hastaya yardım için gireceğim. Kasıtlı olan bütün kötülüklerden kaçınacağım. İster hür ister köle olsun erkek ve kadınların vücudunu kötüye kullanmaktan mazarrattan sakınacağım. Gerek sanatımın icrası sırasında, gerek sanatımın dışında insanlarla münasebette iken etrafımda olup bitenleri, görüp işittiklerimi bir sır olarak saklayacağım ve kimseye açmayacağım. "

"Genç hekimler loncaya alınırken günümüzde de geçerli olan fakat bazı değişikliklerin yer aldığı ünlü "Hippokrat Yemini" ederlerdi. Eski Hippokrat Yemini'nde tıp tanrısı olarak kabul edilen Asklepios adına yemin edilirken, yeni yeminde kutsal inançlar üzerine yemin edilmektedir. Eski yeminde çocuk düşürme eylemine katı bir şekilde karşı çıkılırken, yeni yeminde daha esnek bir yaklaşım vardır. Eski metinde kesinlikle çocuk düşürme eylemi içinde olmamaya yemin edilirken yeni metinde yasal gerekler dışında çocuk düşürmeyeceğim denilmektedir. Eski metinde hayatımı ve sanatımı kutsal ve saf olarak saklayacağım ifadesi varken şimdiki yeminde böyle bir ifade yoktur. Hippokrates' in ölümünden sonra Kos Adası Hekimlik Okulu'nun bütün buluşları Hippokrates' e mal edilmiştir. Bunların tümünün değilse de büyük bir bölümünün onun buluşu olduğuna kuşku yoktur. Örneğin bazı hastalıkları Hippokrates ilk kez tanımlamıştır. "Sopalanmış Parmaklar" adlı hastalığa "Hippokratik Parmaklar" denilmektedir. Çünkü ilk kez Hippokrates bu hastalığın tanımını yapmıştır. Diğer tanımladığı hastalıklar ise; " akciğer kanseri",

"akciğer hastalığı", "siyanotik kalp hastalığı" dır."

Hipokrat'ın Çalışmaları tabiatıyla gelişecek geliştirilecekti. Öyle de oldu.

Ali Bin Abbas isimli İranlı Bilgin'in yaptığı hizmetlerin de bilinmesi lâzım geldiğini unutmamalıyız diye düşünüyorum. Kendi değerlerimizden habersiz yaşamak bizim sonumuzun hayırlı olmasına asla sebep olamaz.

TIP İLMİNE YAPTIĞI HİZMETLER

"İlim Mü'minin kaybolmuş malıdır. Onu nerede bulursa alır "hadis-i şerifine uygun olarak çalışan İslâm âlimlerine bu hadîsi-şerif büyük bir ilham kaynağı olmuştur. Müslümanlar, "bu gâvur icadıdır, bunu düşmanlar keşfetmiştir. Ne lüzumu var" gibi bir düşünceye kapılmadan, faydalı olan her ilmi alma yoluna gitmişlerdir.

İste Ali bin Abbas da, Yunan tıbbini inceleyen, onun hata ve noksanlarını düzeltten onun İslâm tıbbiyle birleştiren İslâm bilginlerinden biridir.

O, Yunanlıların hiç bilmediği sahalarda önemli kesifler yaptı. Tıbbin yükselmesine büyük katkıda bulundu. Tecrübelerini ve deneylerini birleştirip, kıymetli bir kitap vücuda getirdi. Kitabında yazdıkları bizzat kendi müşahede tetkik ve deneyleriydi.

KILCAL DAMARLAR

Kılcal kan damarları sistemini ilk defa Ali bin Abbas ortaya attı. Bu konuda sağlam ve tutarlı görüşler ileri sürdü.

Hipokrat ve ondan sonrakiler, çocuğun kendi hareketleriyle ana rahminden dünyaya geldiğini kabul ederlerdi. Ali bin Abbas bu görüşü kökünden yıktı.

Doğum olayının bebeğin hareketleriyle değil, rahimdeki adalelerin kasılıpgerilmesiyle gerçekleştiğini keşfetti.

1000 SENE ÖNCEKİ KANSER AMELİYATI

Ali bin Abbas'ın, onuncu yüzyılda alt karin kanserleri hakkında yazılar kaleme aldığını, hatta kanser ameliyatları yaptığını çokları bilmez.

Kanser ameliyatları hakkındaki su görüşleri oldukça enteresandır:

"Doktorlar bu hususta nadiren yardımda bulunabilir. Tümörün organdan tamamen ayrılmasına çalışılmalı, köklerinden geride bir şey kalmaması için tümörden muayyen bir mesâfe uzaklaşacak şekilde etrafı kesilmeli ve temizlenmelidir."

Kanser ameliyatı bugün de aynı şekilde yapılmaktadır.

Ali bin Abbas, bugün olduğu gibi, ameliyât esnasında yanında asistanlar bulundururdu. Yardımcı asistanlardan biri haşhaş , banotu ve vik sürülmüş markos süngerini ıslatıp hastanın burnu önünde tutarken (narkoz) bir diğeri hastanın nabzını kontrol eder, üçüncüsü de müdahalede bulunurdu. Operasyon ne geniş, ne de derin olur, bunun için azâmî titizlik gösterilir, bir asistan da kancalarla deriyi geriye çekerdi.

Ali Bin Abbas'ın Hipokrat'ın tezlerindeki hatayı düzeltmiş olduğu, Kılcal damarlar sistemini tespit ettiği, bu günden fazla farklı olmayan kanser ameliyatlarını ustalıklı gerçekleştirdiği bilindiği halde adının anılmamasının sebebi acaba cehalet midir? Hasır altıcılığı zihniyeti midir?

Müslüman olmamız sadedinde bu bilim adamlarının hepsine akrabayız. Sanki bu keyfiyet birileri tarafından gizleniyor izlenimi almaktan uzak durmaya çalışıyoruz ama nafile. Her ne sebep ise sonuç aynı. İnsanımızın Şu ya da bu şekilde bize yakınlığı oluşmuş olan geçmişteki bilginlerin başarısından haberdar edilmeleri gerektiği kanaatini taşımaktayım.

Ali Bin Abbas'ın beni ilgilendiren tarafı, Hipokrat'ın hatalarını düzelttiği halde kendinden bahsedilmemesi, hâlâ Hipokrat yeminine devam edilmesi keyfiyetidir.

Belki bir gün kendimize sahip çıkabiliriz ümidiyle "kütükteki ateşi kaşımaya çalışmaktır" benim yaptığım diye düşünüyorum.